

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De Ecclesijs simplicibus, Oratorijs, ac Capellis, in quibus Missæ sacrum aliquando sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

men patrarint, statim confugiunt, non solum à satellitibus magistratuum, iudicum uè secularium; sed à consanguineis etiam, & affinitibus eorum, quibus cedes, iniuria uè illata est, armatorum quoque; hominum collecta manu custodiri, magno cum eo periculo, ut ne grauiora interdictum facinora, ac aliquando Ecclesiasticæ immunitatis uiolatio, flagitiaque turpissima admittantur. Quamobrem, ut ipsi ipsius offensionibus, & malis, quæ inde sepe existunt, occurratur, licere decernimus, iussu Episcopi, ob eam solum causam, ut cognoscatur, an qui tunc ad Ecclesiam per fugium habuerit, iure uè possit immunitatis Ecclesiasticæ, per satellites fori Episcopalis ad carcerem Clericalem, uel secularem, si eo loco Clericalis carceris custodia tuta non est, eiusdem Episcopi iudicio, inde abduci, tam diu Episcopali nomine custodiri, quoad se perpensa ipse Episcopus deliberet.

4 Is uero quamprimum deliberationem incat, sique libertate, immunitate uè Ecclesiastica illum uè, frui uè censuerit, ab omni detrimeto, omnique impensa liberum, atque immunem loco restitui statim mandat, unde abductus est: sin autem secus faciendum duxerit, foro, iudicioque magistratus secularis, prout iuris erit, illum relinquere iubeat, ad Canonum, & Conciliorum, aliarumque Apostolicarum Constitutionum præscriptum.

5 Interea uero, dum in custodia est, nè eniquam liceat, de eo questiones, examenuè instituere, neque adeo contra personam quicquam agere, quo præiudicium illi, eius uè cause afferatur.

Id autem, ut ab omnibus inuiolatè seruetur, nec uero huius decreti nomine, pretextu uè quicquam contra immunitatem Ecclesiasticam à iudice, magistratu uè seculari fiat, geratur, agatur uè, omni diligentissima cauione in eo utatur Episcopus, censurasque etiam proponat arbitrari suo.

1. De Ecclesijs, & earum cultu.

6 Nè occisorum cadauera à iudicibus, uel notarijs maleficiorum in ecclesijs uè modo inspiciantur; sed eo illata, exportentur, & humescemodi inquisitiones, & omnia, quæ ad cordis cognitionem pertinent, à sacris locis reijciantur.

6. Quæ ad cultum Eccl. pert.

7 Si quæ delicta in Ecclesia committuntur, Parochi, intra cuius parochiæ limites sita est Ecclesia; etiam si illa regularis sit, & exempta, ubi delictum patratum est, officium sit, quamprimum Episcopo, Vicario uè litteris saltem significare. Idem de eo Parocho, Capellano, Doctore uè decernitur, in cuius Ecclesia crimen commissum est.

De Ecclesijs simplicibus, Oratorijs, ac Capellis, in quibus Missæ sacrum aliquando fit.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesie }
simplicis } forma.
Oratorijq; }
- 2 Capelle eiusdem situs, & spacium.
- 3 Clatrum quale.
- 4 Altaris forma, spacium, gradus: & in qua Ecclesia Altaria orna-
ta semper sint, vel festis tantum diebus.
Sacrarium. De sacrario, nu. 1.
- 5 Feneſtre.
- 6 Iannæ situs, cum fenestra orbiculari.
- 7 Vas aquæ benedictæ.
- 8 Sacristie locus, eiusque supellex. De supellectile sequenti tit. dicetur.
- 9 Campanile cuiusmodi.
- 10 Capella minores, quando, ubi, & qua ratione edificandæ.
- 11 Alia in Ecclesia quacumque necessaria, unde sumenda.
Munditia eiusmodi locorum. De ornatu, & c. sacrorum locorum. nu. 6.
Parietes quales, & à quibus sordibus preservandi. Ibid. nu. 8.
Quæque profana ab eis remouenda. De profano usu à sacris locis
tollendo per totum.
Oſtia certa hora claudenda, & aperienda. De Relig. in sac. locis con-
uers. nu. 5.
Claves quibus non committendæ. De profan. usu ut supra, nu. 15.
Missæ in eis non celebranda absque licentia Ordinarij: eaque facultas
quaratione quaque moderatione concedenda. De Missis sine cantu.
nu. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
Quando eam ibidem celebrare non liceat. Ibid. 34.
In Ecclesia ob deuotionem frequentata, capsula eleemosynaria pro
Missis celebrandis, collocanda: quoque modo ipsi eleemosyna distri-
buenda. Ibidem. 27.
Missarum celebratarum liber in Sacristia conseruandus. Ibid. 22.
Missis celebrandis, quæ supellex paranda. Videndus tit. sequens.
- 12 Oratoriorum primatorum edificatio, & usus non facile concedendus.
- 13 Quo adium loco illa edificanda.
- 14 Aedificij forma.
- 15 Illis raro ij utantur, quibus est eorum usus concessus.
Facultas in eisdem celebrandi à Sede Apostolica impetranda, quæq;
etiam cum moderatione concedenda. De Missis sine cantu. 6.
Ecclesie, Oratoria, Sacellaque diruta qua ratione restituendæ, vel trans-
ferenda. De Eccl. instaurandis, nu. 1.

Conscri-

Inst. fab. Ecc.
lib. I. c. 29.

Inscriptis breuiter instructionibus, & fabricæ Ecclesiasticæ, & partium adiunctarū, consequens est instructio de Oratorijs: quorum vnū est, vbi Missæ sacramentum aliquando fit; alterum quod in vjs exstruitur, vbi non celebratur.

Simplex igitur Ecclesia, seu Oratorium, cuius modi sit, vt vna tantum nauis constet: cuius lon-

ginitudo sit non minor cubitis duodecim; latitudo verò decem; & altitudo situs rationi conueniat.

2 Habeat præterea in capite Capellam, quæ si fieri potest, in Orientem vergat, cubitis circiter octo, amplius uè, prout situs ratio fert, latè patet; ea verò longitudine, & altitudine, quæ cum latitudine conueniat.

3 Ad eius ingressum gradus vnus tantum sit, cui ex præscripta forma clathra infigantur.

4 Cuius Altare, pauimentum, tectum fornicatum, fenestra, fenestella vrceolorum, campanula à latere appensa, & reliqua ita sint, vt de Capellis, Altaribus uè minoribus, præscriptum est.

Ad Altare verò ascensus fiat duorum graduum: quorum vnus sit, quem ipsius Altaris scabellum facit.

A gradu autem inferiori scabelli, vsque ad clathra ima spaciū, interuallum uè sit saltem cubitorum duorum.

4. De ornatu
&c. §. Cùm
Ecclesiæ.

Quod Altare, tum alia posita in Ecclesijs, quæ frequentantur, quotidie instructa, & que ornata semper sint; in ceteris verò Ecclesijs, festis saltem diebus. De ornatu, &c. nu. 3.

Inst. fab. Ibid.

5 Fenestræ præterea Oratorij, in altum ita exstructæ sint, vt quilibet stat, inde introspicere non possit.

6 Ianua è regione Altaris, fenestra item, quæ in orbem ducta, infra oculi, ex præscripto modo, fiat.

7 Labrum item aquæ benedictæ, forma constituta, propè ianuam intus statuatur.

8 Capella maiori adiuncta Sacristia sit, quæ, vbi potest, ad meridiam spectet: amplaque sit pro Oratorij magnitudine, & instructa suppellectilibus, ac ceteris rebus, quæ vsui sint, ad præscriptum.

9 Ab altera parte, quæ Sacristiæ respondeat, paruula turricula, à Prochiali omninò dissimilis, fieri potest; sin minus duæ pile lapideæ in pariete summo, iam præscripta ratione, struantur, vbi campana vnica tantum suffulciatur.

10 Si Oratorium eiusmodi futurum est, vbi plures Missas, eadem penè hora, celebrari oporteat; ab vno, & altero item latere, Capella singule, paululum à maiori distantes, forma in Ecclesiæ fabrica præscripta, fieri possunt.

11 Reliquarum etiam partium forma, & ratio, quæ ad Oratorium pertinere possunt, sumenda ex ijs, quæ præscripta sunt in Ecclesiæ fabrica.

12 Oratoriorum autem ædificationem, aut usum; nè faciliè, sed magna de causâ permittant ijdem Episcopi.

1. Quæ pert. ad celeb. Missæ.

In eis autem designandis, vel probandis, hæc seruent.

13 Nè sint in interiorum ædium partibus, in quibus domini, vel familia frequentius versentur; sed commodo, & honesto loco, à cubiculis, triclinijs, & ab aula separato, ad templi formam, & regulam propius accedant.

14 Nè ita angusta sint, vt, qui Missam audierint, ad ostium, aut fenestram stare cogantur; aut denique ibi sacris interesse, vbi promiscuè profanum aliquod exerceatur; quod fieri omninò prohibemus.

15 Cui autem id permissum fuerit, is eo rarius vtatur; nè distracti homines ab illa cõmoditate, Ecclesiam Dei minus frequentent; quod exemplo etiam noceat alijs.

De Sacristia, & Supellectile Ecclesiæ simplicis, & Oratorii, vbi Missa celebratur.

S V M M A R I V M.

- 1 Sacristia Ecclesiæ simplicis, & Oratorijs qualis, quæque habeat.
- 2 Supellex ad ornatum Altaris, & usum celebrationis Missarum quæ, qualis, & quotuplex.
- 3 Quæ alia supellex, quæ tabellæ, quæ libri, quæque vasa, & instrumenta.

1 acristia hæc ædificetur instar aliarum, de quibus Tit. de Sacristia Cathedralis, Collegiatæ, & Parochialis Ecclesiæ enarratum est: ampla tamen solummodò pro Oratorijs, & Ecclesiæ magnitudine, vt etiam proximo superiori tit. nu. 8. tactum est. Quæ autem habeat, vide eundem Tit. de Sacristia Cathedralis.

2 In Ecclesijs simplicibus, & Oratorijs, vbi Missæ sacrum aliquando fit, vnicuique Altari, non solum maiori, verùm etiam minori, si quod in ijs est, appareatur, atque sit supellex suprâ præscripta vsui Altaris minoris in Basilica Cathedrali. Vide tit. de Supellectile Altaris minoris in Cathedrali, &c. Inst. sup. Eccl. li. 2. c. 4.

Tum